

Godkänt: 2024-06-14
Giltigt t.o.m: 2027-06-14Ver.nr: 5.0
Dnr:

Sjukvård - Anvisningar för tandvårdsstöd

Anvisningarna riktar sig till läkare, distriktsköterskor, sjuksköterskor och övrig personal i Dalarna.

Innehåll

Broschyr för patienter "Om tandvårdsstöd".....	2
S-tandvård, Tandvård som led i sjukdomsbehandling under begränsad tid.....	3
F-tandvård, Tandvård till personer med stora behov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning	4
N-tandvård, Tandvårdsstödet gäller personer med ett omfattande personligt omvårdnadsbehov på grund av sjukdom eller funktionshinder, ...	6
Nyckelpersoner i kommuner och palliativa team.....	7
Sjukvården.....	8
STB, Försäkringskassans särskilda tandvårdsbidrag	9
Egen begäran om utredning av ev möjlighet till tandvårdsstöd.....	10
Vid frågor kontakta oss	10
Bilaga.....	10

Det finns 4 olika former av tandvårdsstöd för personer med olika sjukdomar och funktionshinder. Formerna av tandvårdsstöd beskrivs i detta dokument. Sjukvårdens, och framför allt läkarnas, insats behövs för att tandvårdsstöden ska nå de berättigade, eftersom det (oftast) krävs ett läkarintyg.

Man kan **inte** få tandvårdsstöd för flera nivåer samtidigt, för samma tandbehandling.

Läkarintyg och blanketter hittar du:

- I Take Care
- På Internets plussidor <https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Läs mer om tandvårdsstödet på:

- Internet: <https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/for-halso--och-sjukvarden/>

Broschyr för patienter ”Om tandvårdsstöd”

Bild 1

Broschyn beskriver tandvårdsstödens olika delar. Den är kostnadsfri och kan beställas genom att mejla till tandvardsstod@regiondalarna.se

S-tandvård

Tandvård som led i sjukdomsbehandling under begränsad tid

Vid vissa sjukdomstillstånd kan odontologisk utredning och/eller behandling vara en väsentlig förutsättning för den medicinska behandlingen.

Tandvårdslagen anger ett antal sjukdomar/tillstånd där viss tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling ingår i hälso- och sjukvårdens avgiftssystem:

- Medfödd missbildning i käkområdet
- Defekt i käkar eller ansikte pga. sjukdom
- Tandskada som följd av epileptiskt anfall
- Tandsanering inför vissa kirurgiska ingrepp, maligna blodsjukdomar och behandling med vissa läkemedel som kräver fullständig infektionsfrihet
- Tandsanering inför och i samband med strålbehandling mot huvud/hals
- Förändringar i munslemhinnan på grund av sjukdom, medicinering eller nedsatt immunförsvar
- Misstanke om samband mellan grundsjukdom och tillstånd i munhålan
- Utredning vid orofaciala smärtsyndrom
- Behandling vid sömnapné
- Extrem tandvårdsrädsla
- Utbyte av fyllningsmaterial i vissa fall
- Bättrehabilitering pga. frätskador på tänderna efter reflux- eller ätstörningssjukdom

Läkarremiss, läkarintyg eller, i vissa fall, intyg av specialisttandläkare krävs.

En **standardblankett** för remiss och läkarintyg kan användas.

Skickas till aktuell tandvårdsklinik. Tandvårdskliniken ansöker om stödet.

S-tandvård administreras av Regionens Tandvårdsstöd Dalarna.

Se även broschyr "Om tandvårdsstöd" (Bild 1)

F-tandvård

Tandvård till personer med stora behov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

Vissa personer har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå behandling i tandvården på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

Se även broschyr "Om tandvårdsstöd" (Bild 1)

Tandvårdslagen anger ett antal diagnoser/sjukdomstillstånd där viss tandvård ingår i hälso- och sjukvårdens avgiftssystem, under förutsättning att sjukdomen/funktionsnedsättningen lett till stora svårigheter att sköta munhygienen eller att genomgå tandvårdsbehandling:

- Svår psykisk funktionsnedsättning samt demenssjukdom
- Parkinsons sjukdom
- Multipel skleros, MS
- Cerebral pares, CP
- Reumatoid artrit, RA
- Systemisk lupus erythematosus, SLE
- Sklerodermi
- Amyotrofisk lateralskleros, ALS
- Orofacial funktionsnedsättning
- Symtom som kvarstår sex månader efter det att personen har fått hjärninfarkt eller hjärnblödning (stroke)
- Sällsynta diagnoser

Blanketten - Läkarintyg (SOSFS 2012:17) vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

hittar du i Take Care och på Internet

<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **skicka till Tandvårdsstöd Dalarna**.

		LÄKARINTYG vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning enligt 3 a § tandvårdsförordningen (1998:1338)
1. Personuppgifter		
Efternamn och förnamn		Personnummer

Ingen annan blankett för läkarintyg godkänns för F-tandvård.

Tandvårdsstödet gäller personer med svår till fullständig funktionsnedsättning, vilket skall intygas av läkare enl. WHO:s ICF klassifikation (**International Classification of Functioning, Disability and Health**).

Det är obligatoriskt att kryssa i hur patientens **identitet** är styrkt och **alla funktionstillstånd** avseende den aktuella diagnosen måste vara bedömda.

Enligt ICF ska *stora svårigheter* tolkas som att funktionen ska vara nedsatt till minst hälften av normal funktion.

Beträffande att *sköta sin munhygien* så ska bedömningen där gälla mera än att ha förmåga att hålla en tandborste eller ej. Man bör även ha finmotorik så att man kan hålla en mellanrumsborste eller en tandsticka och få in den mellan tänderna. Hur rent det sedan blir är däremot inget som läkaren behöver bedöma.

Landstingen/regionernas praxis är att även funktionsnedsättning pga. **demenssjukdom** kan ge F-tandvårdsstöd under pkt 3.1 på blanketten Läkarintyg (SOSFS 2012:17) vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

Vid diagnosen **ALS** (Amyotrofisk lateralskleros) krävs ingen bedömning av funktionsnedsättningen, där räcker det med diagnosen.

Läs mera på Socialstyrelsens hemsida:

Socialstyrelsens Föreskrift Tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/201217-om-tandvard-vid-langvarig-sjukdom-eller-funktionsnedsattning/>

Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 14/2012:
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandeblad/2012-12-36.pdf>

Ett **blått** tandvårdskort (F-kort) utfärdas av Tandvårdsstöd Dalarna och ska visas upp på tandkliniken. F-kortet har begränsad giltighetstid, vilket anges på kortet och berättigar till bastandvård enligt avgift som inom den öppna hälso- och sjukvården och avgiften räknas in i högkostnadsskyddet.

Fast protetik och implantatbehandlingar ingår inte.

N-tandvård

Nödvändig tandvård för personer med ett omfattande personligt omvårdnadsbehov

Dessa personer ska, genom omhändertagande i tandvården, få möjlighet till en bättre livskvalitet och en ökad förmåga att tillgodogöra sig föda.

Om allmäntillståndet inte medger någon mer omfattande behandling ska denna istället inriktas på att motverka smärta och obehag.

Se även broschyr ”Om tandvårdsstöd” (Bild 1)

Personkretsen delas in i FYRA grupper (N1-N4)

N1

Personer i särskilt boende där kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar enligt 18 § första stycket HSL (Hälso- och sjukvårdslagen, 1982:763).

Med *särskilt boende* avses boende **med heldygnsvård** för äldre (enl. SoL, Socialtjänstlagen 1980:620) eller *särskilt boende med heldygnsvård* för psykiskt funktionshindrade (SoL).

Boendet kan vara kommunalt eller i privat drift.

N2

Personer som får medicinskt omfattande hemsjukvård/palliativ vård i hemmet.

De som endast får enklare medicinsk behandling såsom t ex. omläggning av bensår, hjälp med dosett eller hjälp med ögondroppar eller de som får tillfälliga sjukvårdsinsatser i hemmet t.ex. efter en sjukhusvistelse, **omfattas inte**.

N3

Personer som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. (LSS 1993:387).

För att få Regionens tandvårdsstöd vid kategori **N3** krävs att personen är utredd och bedömd tillhöra någon av personkretsarna 1-3 i LSS) **och** har insatser för särskilt stöd och service.

Insatserna kan komma via LSS eller Socialtjänst eller så kan man få motsvarande insatser från anhöriga/närstående eller ha personliga assistenter via beslut av Försäkringskassan. De personliga assistenterna kan vara kommunalt eller privat anställda.

N4

Personer som är bosatta i egen bostad och har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser.

Med *egen bostad* avses även lägenhet i servicehus eller liknande boende **utan heldygnsomsorg**. Det kan röra sig om personer som får sin omvårdnad via kommunens hemtjänst men även personer som vårdas av anhörig eller annan person.

Med *omfattande vård- och omsorgsinsatser* menas personlig omvårdnad minst 3 ggr/dygn samt tillsyn/larm under natten. Detta gäller oavsett vem som ger omvårdnaden (t.ex. hemtjänst, sjukvård, anhörig eller annan person). Med *varaktigt* menas att behovet förväntas kvarstå minst 1 år.

Förbättringsutsikten skall bedömas vara liten (vid stroke görs en bedömning om möjlighet att få del av tandvårdsstödet tidigast 6 månader efter insjuknandet).

Grupp N1, N3 eller N4 kan även gälla för vissa psykiskt funktionshindrade

För att få N-tandvård vid psykisk sjukdom krävs att man

- har ett varaktigt behov av hjälp- och omvårdnadsinsatser minst 3 ggr/dag eller bor i ett särskilt boende/gruppboende med heldygnsomsorg
- har en långvarig allvarlig psykisk sjukdom som pågått i mer än 1 år
- har bestående och omfattande social funktionsnedsättning, såsom svår affektiv sjukdom och/eller svår schizofreni (diagnos F20)
- har behov av tandvård, men pga. sin långvariga och allvarliga psykotiska sjukdom inte har kapacitet att själv sköta sin personliga omvårdnad inkl. tandvård.

N-tandvård godkänns **endast** om alla fyra punkterna ovan är uppfyllda. Om så inte är fallet, kan F-tandvård ibland godkännas i stället, läs om F-tandvård på sid. 4-5.

Nyckelpersoner i kommuner och palliativa team

De flesta som är berättigade till N-tandvårdsstöd är kända av kommunens personal, t.ex. biståndshandläggare eller enhetschefer på särskilda boenden. I varje kommun finns nyckelpersoner som ansvarar för att meddela Tandvårdsstöd Dalarna vilka som är berättigade till N-tandvårdsstöd.

Läkare och sjuksköterskor i Regionens Palliativa team meddelar Tandvårdsstöd Dalarna vilka som får omfattande medicinsk behandling/palliativ vård i hemmet och som därmed är berättigade till N-tandvårdsstöd.

Sjukvården

Personer med stort personligt omvårdnadsbehov men som **inte** har några kommunala insatser kan vara okända för kommunerna, likaså personer med långvarig och allvarig psykisk sjukdom. Dessa personer bör vända sig till en vårdcentral eller öppenvårdspsykiatrisk mottagning.

Läkare, distriktssköterska eller psykiatrisjuksköterska, som känner till personens förhållanden, utfärdar en blankett **Beskrivning av omvårdnadsbehov**:

Blanketten Omvårdnadsbehov (gul) hittar du i Take Care och på Internet <https://www.regiondalarna.se/plus/var/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **skicka till Tandvårdsstöd Dalarna**.

 Tandvårdsstöd Dalarna	Version 2019
BESKRIVNING AV OMVÅRDNADSBEHOV för bedömning av möjlighet till särskilt tandvårdsstöd, s.k. N-tandvård	
Blanketten används av medicinsk personal t ex läkare/sjuksköterska/psykiatrisjuksköterska. Den kan även användas av biståndshandläggare, enhetschef eller motsvarande i kommunen, i de fall där det är osäkert om personen uppfyller kraven för tandvårdsstödet N-tandvård.	
Är du läkare, sjuk- eller psykiatrisjuksköterska? Läs i så fall detta först:	
<ul style="list-style-type: none"> • Om personen har beslut om LSS-insats – Fyll INTE I DENNA BLANKETT utan hänvisa till kommunens LSS-handläggare. • Om personen har pågående hemtjänstinsatser - Fyll INTE I DENNA BLANKETT utan hänvisa till kommunens biståndshandläggare eller enhetschef för hemtjänsten. • Om personen bor i ett särskilt boende, dvs. ett boende med personal dygnet runt - Fyll INTE I DENNA BLANKETT utan hänvisa till enhetschefen på boendet.	
Personuppgifter	
För- och efternamn	Personnummer
Adress	Telefonnummer

Tandvårdsstöd Dalarna utreder fallet och beslutar om tandvårdskort kan utfärdas.

Ett **gult** tandvårdskort skickas till berättigade personer. Tandvårdskortet berättigar till ett årligt kostnadsfritt hembesök av en tandhygienist som ger munvårdsråd samt till nödvändig tandvård på tandklinik. Man kan fritt välja behandling i Folktandvården eller privattandvården.

Tandvårdskortet skall visas upp i original, tillsammans med legitimation vid besök på tandklinik, för att hälso- och sjukvårdens avgifter ska gälla.

Samma avgifter och frikortsregler gäller som inom sjukvården.

Personer som inte är folkbokförda i Dalarna kan ha tandvårdskort med annat utseende eftersom det ska utfärdas av det landsting där personen är folkbokförd.

STB, Försäkringskassans särskilda tandvårdsbidrag

Det särskilda tandvårdsbidraget ingår **inte** i Regionens tandvårdsstöd. Det administreras av Försäkringskassan och ingår ändå i detta dokument eftersom det berör en stor grupp människor, nämligen de som har en sjukdom eller funktionsnedsättning som medför **risk för försämrad tandhälsa**.

STB innebär att man får 600 kr/halvår att använda till tandläkar- eller tandhygienistundersökning eller till förebyggande behandling hos tandhygienist. STB dras av direkt vid betalning på tandkliniken.

Följande sjukdomar/tillstånd ger rätt till STB:

- Muntorrhet p.g.a. långvarig medicinering
- Muntorrhet p.g.a. strålbehandling mot huvud eller hals
- Sjögrens syndrom
- KOL om syrgas eller näringsdryck är ordinerad
- Cystisk fibros
- Ulcerös kolit
- Crohns sjukdom
- Tarmsvikt om nutrition- eller vätskebehandling är ordinerad
- Frätskador p.g.a. ätstörning eller refluxsjukdom
- Svårinställd diabetes
- Dialysbehandling
- Immunosuppression p.g.a. läkemedelsbehandling
- Organtransplantation – livslång immunosuppression

Läkarintyg krävs. Blanketten - Läkarintyg SOSFS 2012:16 Särskilt tandvårdsbidrag hittar du i Take Care.

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **lämna den till patienten**. Patienten tar sedan läkarintyget med sig till tandvårdskliniken.

 Socialstyrelsen		LÄKARINTYG för särskilt tandvårdsbidrag till förebyggande tandvårdsåtgärder enligt 2 kap. 1 a § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd
1. Personuppgifter		
Efternamn och förnamn		Personnummer

Ingen annan blankett för läkarintyg godkänns för STB.

Läs mera om STB:

Socialstyrelsens föreskrift: [2012-12-11.pdf \(socialstyrelsen.se\)](#)

Egen begäran om utredning av ev. möjlighet till tandvårdsstöd

På Internet finns formuläret för allmänheten, Förfrågan om tandvårdsstöd. [forfragan_tandvardsstod_blankett.pdf \(regiondalarna.se\)](#)

 Tandvårdsstöd Dalarna	Version 2019
Region Dalarnas särskilda tandvårdsstöd	
Funderar du om du själv eller någon i din närhet kan ha rätt till Region Dalarnas tandvårdsstöd ? Svara på frågorna nedan, så tar vi kontakt med dig och reder ut eventuella möjligheter.	
Skicka formuläret till Tandvårdsstöd Dalarna, Box 712, 791 29 FALUN	

Man fyller i sina uppgifter och skickar formuläret till Tandvårdsstöd Dalarna, som sedan hjälper till att söka bland de olika stöden.

Vid frågor kontakta oss

Handläggare

Tandvårdsstöd Dalarna – Tandvård för särskilda patientgrupper

Postadress: Tandvårdsstöd Dalarna, Box 712, 791 29 Falun

Tfn: 010 - 249 42 02

E-post: tandvardsstod@regiondalarna.se

Bedömningstandläkare

Tfn: 023 - 49 01 57

E-post: bedomnings.tandlakare@regiondalarna.se

Bilaga

Landstingsdirektörens verkställighetsbeslut och rutiner för [Läkarintyg för tandvårdsstöd \(LD15/03006\)](#).
